

Bölüm 17

Değerlendirme İşlemi (Editörlerle Nasıl İletişim Kurulur?)

Bütün bu uğraşı ve yardımlarla, verdiğimiz kararların belli ölçüde bir keyfiyet içerdiğinin farkındayız. Fakat böyle bir sisteme sahip olmasaydık, onu keşfetmemiz gerekirdi. Zira aksi halde, teyit edilmemiş, eksik, olgunlaşmamış ve yarı pişmiş çalışmalar denizinde boğulurduk.

Arnold S. Relman

EDİTÖRLERİN VE YÖNETİCİ EDİTÖRLERİN İŞLEVLERİ

Editörler ve yönetici editörlerin işleri çok zordur. Onların işlerini imkânsız kılan, yazarların tutumudur. Bu tutum, Mayo Kliniği'nden Earl H. Wood tarafından “Yazar, Editörden Ne Bekler?” paneline yapılan katkıda çok iyi ifade edilmiştir. Dr. Wood, “Editörün, gönderdiğim bütün makaleleri olduğu gibi kabul etmesini ve hemen yayımlamasını bekliyorum. Ayrıca ondan, diğer bütün makaleleri ve özellikle de rakiplerimin olanları, büyük bir dikkatle incelemesini beklerim” diyordu.

Bir zamanlar bir başkası da, “Bence editörler, yaşamın aşağı bir formudur-virüslerden daha aşağı ve akademik dekanların sadece biraz üstünde” demişti.

Ve bir de, aynı anda ölüp cennete ulaşan Papa ve editör hakkında bir hikâye vardır. Her zamanki giriş işlemine tabi tutulmuşlar ve sonra cennet bölgesine gönderilmişlerdi. Papa, kendi apartmanında etrafa baktı ve çok sade buldu. Diğer taraftan editör, uzun tüylü halıları olan güzel mobilyalı ve muhteşem düzenlenmiş bir apartmana gönderilmişti. Papa bunu gördüğünde Tanrıya gitti ve dedi ki, “Galiba bir yanlışlık olmuş. Ben Papa'yım ve kötü bir yere gönderildim. Oysaki bu seviyesiz editör, çok güzel bir apartmana gönderilmiş”. Tanrı cevap verdi, “Bence senin çok özel bir durumun yok. Son 2000 yılda 200'ün üzerinde Papa'yı kabul ettik. Fakat bu şimdiye kadar cennete gelen ilk editör!”

Bu bölümün ilk cümlesine dönerek, editör ve yönetici editörü birbirinden ayıralım. Yazarlar, işler ters gidince kime şikâyet edileceğini bilmekten başka hiçbir neden için değilse bile, aradaki farkı bilmelidir.

Bir metnin kabul veya reddedileceğine editör (bazı dergilerde birkaç tane vardır) karar verir. Bu nedenle, bilimsel bir derginin editörü bir bilim adamı ve çoğunlukla da en üst düzeyde olan bir bilim adamıdır. Editör, sadece son “kabul” veya “ret” kararını vermez, aynı zamanda önerilerine güvendiği değerlendiricileri de tayin eder. Ne zaman makalenizin değerlendirilmesine (veya varılan karara) karşı çıkma nedeniniz olursa, şikâyetiniz editöre yapılmalıdır.

Editörün rolünün, tahılı samandan ayırmak ve sonra samanın basılmasını sağlamak olduğu söylenir.

Yönetici editör, normal olarak tam-zamanlı ve ücretli bir profesyoneldir. Oysaki editörler genellikle ücretsiz, gönüllü bilim adamlarıdır (Birkaç çok büyük bilimsel ve tıbbî derginin tam-zamanlı ücretli editörleri vardır. Diğer dergiler, özellikle tıp dergileri ve ticarî olarak yayımlananlar, kısmî zamanlı editörlerine ücret öderler). Normal olarak, yönetici editör “kabul-ret” kararlarıyla doğrudan doğruya ilgili değildir. Onun yerine; yönetici editör, değerlendirme işleminin idarî ayrıntılarında ve bürokratik işlemlerde editöre yardım etmeye çalışır ve kabul edilmiş metni yayımlanmış makaleye dönüştüren daha sonraki işlerden sorumludur. Bu nedenle, düzeltme ve yayımlama sırasında oluşan problemler için yönetici editörle iletişim kurmanız gerekir.

Kısaca, kabul öncesi problemleri normal olarak editörün; kabul sonrası problemleri ise yönetici editörün sorumluluk bölgesindedir. Bununla beraber, yönetici editör olarak yıllardır oluşan deneyimlerimden, herkesin birleştiği temel bir yasanın varlığını söyleyebilirim: “Ne zaman herhangi bir iş ters giderse, yönetici editörü suçlayın”.

© 1974 United Feature Syndicate, Inc.

DEĞERLENDİRME İŞLEMİ

Sizin yazar olarak, değerlendirme işleminin niçinleri ve safhaları hakkında biraz fikir sahibi olmanız gerekir. Bu nedenle, birçok editör ofisinde tipik olan işlem ve politikaları tarif edeceğim. Editörce verilmiş kararların bazılarını anlayabilerseniz (ve belki, hatta takdir ederek), zaman içinde metninizin kabul edilme oranını, sadece editörlerle nasıl iletişim kurulacağını bilerek arttırabilirsiniz.

Metniniz, derginin editör ofisine ilk ulaştığında, editör (dergide sadece bir tane varsa, yönetici editör) bazı ön kararlar verir. İlk olarak, metin derginin çerçevesi içinde kapsanan konular ile mi ilgilidir? Eğer açıkça öyle değilse, metin hemen yazara işlemin nedenini belirten kısa bir açıklama ile iade edilir. Nadiren, bir yazar, böyle bir karara karşı çıkmayı başarabilir ve uğraşmak genellikle anlamsızdır. Derginin konu çerçevesini tanımlamak, editörün işinin önemli bir kısmıdır. Editörün, derginin ana karakterini tanımlamaktan herhangi bir nedenle âciz olduğunu belirten yorumlar ne kadar kibarca ifade edilirse edilsin, bildiğim editörler çok nadiren, yazarlardan gelen bu tür önerileri nezaketle dinlerler. Yine de böyle bir kararın sizin veri veya sonuçlarınızın reddi olmadığını hatırlayınız. Gideceğiniz yol bellidir: Başka bir dergiyi deneyin.

İkincisi, metninizin konusu uygunsa, metnin kendi formu uygun mudur? Metnin iki adet çift-aralıklı kopyası var mıdır? (Bazı dergiler üç adet ister). Her sayfa, tablo veya şekil, her iki kopyada da tam mıdır? Metin, hiç olmazsa temelde, derginin yayın stilinde midir? Eğer, yukarıdaki sorulardan herhangi birinin cevabı “hayır” ise, metin hemen yazara geri gönderilebilir veya hiç olmazsa değerlendirme, eksiklikler giderilinceye kadar geciktirilecektir. Birçok dergi editörü, değer verdikleri danışma kurulu üyelerinin zamanını, onlara kötü hazırlanmış metinler göndererek harcamayacaktır.

Bir editör biliyorum, tabiat olarak kibar bir insandır. Yazara geri gönderilen kötü hazırlanmış bir makale çok az değişikliklerle dergiye yeniden gönderildiğinde son derece öfkelenmişti. Daha sonra, heryerdeki bilim öğrencilerine bir uyarı olmak üzere basmaktan memnuniyet duyduğum aşağıdaki mektubu yazdı:

Sayın Dr. — :

———— adındaki metnimize atfediyorum. 23 Ağustos tarihli mektubunuzda, metnin ilk sunduğunuz zamanki durumu için hiçbir gerekçe göstermeksizin özür dilediğinizi gördüm. Bize tekrar gönderdiğiniz bu “saçmalık” için gerçekten hiçbir gerekçe yok!

Metin bu mektupla size geri gönderilmektedir. Başka bir dergi bulmanızı öneririz.

Saygılarımızla

Sadece bu iki önkoşul (uygun bir konuda uygun bir metin) sağlandıktan sonra, editör metni yayımlamak için gözönüne almaya hazırdır.

Bu noktada editör, çok önemli iki iş yapmalıdır. İlk olarak, temel düzen kurulmalıdır. Yani, değerlendirme ve üretim işlemleri (eğer metin kabul edilmişse) süresince metnin her iki kopyasının da izlenebilmesi için dikkatli kayıtlar oluşturulması gerekir. Eğer derginin bir yönetici editörü varsa — büyük olanların çoğunda vardır — bu işler normal olarak, kısmen o

kişinin görevinin bir parçasıdır. Bu çalışmanın, metnin her an nerede olduğunun bilinmesi için hassasiyetle yapılması önemlidir. Ayrıca, sistemin kendi içinde yerleşik, sinyal verici araçlarının da olması önemlidir. Böylece değerlendirme sırasında postada kaybolma veya diğer felâketler, editör veya yönetici editörün gecikmeden dikkatine getirilebilir.

İkinci olarak editör, metni kimin değerlendireceğine karar vermelidir. Pek çok dergi işletmesinde, her metin için iki değerlendirici seçilir. Açık ki değerlendiriciler, yazarın benzer düzeyli meslektaşları olmalıdır. Aksi halde öneriler değer taşımaz. Normal olarak editör işe, derginin yazı kurulu üyeleri ile başlar. Kurulda belli bir metni değerlendirmede kim yeterli uzmanlığa sahiptir? Çoğu zaman modern bilimin büyük ölçüde uzmanlık alanları ayırımı nedeniyle, kurulun sadece bir üyesi (veya hiç) konuyla ilgili istenen yakınlığa sahiptir. O zaman editör, bir veya her iki değerlendiriciyi de kurul üyesi olmayan ve “belli bir konu için değerlendiriciler (ad-hoc reviewers)” veya “editör danışmanları” adı verilen kişilerden seçmelidir (Az sayıda derginin yazı kurulu yoktur ve tamamen “ad-hoc” değerlendiricilerle çalışırlar). Bazen editörün, metne uygun değerlendiricileri belirlemesi için çok sayıda kişiyle temas kurması gerekir. Eğer uygun kayıtlar tutulabilirse, değerlendirici bulma işi kolaylaşabilir. Örneğin, American Chemical Society tarafından yayımlanan dergilerin çoğu, olası değerlendiricilerle anket yapar. Cevaplara göre, değerlendiricilerin uzmanlık alanlarının kayıtları tutulur.

Meslektaş değerlendirici sistemi işliyor mu? Bishop’a (12) göre, “Bu sorunun cevabı kuvvetli bir “Evet” dir! Bütün editörler ve pek çok yazar; hakemlerin önerdiği değişiklikler sonucunda, çoğu zaman önemli ölçüde gelişmemiş olan, yayımlanmış hemen hiçbir makale olmadığını söyleyecektir.”

Birçok dergi isimsiz değerlendirici kullanır. Az sayıda dergi, metnin kopyalarından yazarların ismini çıkararak, yazarları da isimsiz yapar. Benim kendi deneyimim, Kanada’lı değerli bilim adamı J. A. Morrison’a uyar (38); “Bazen, zor da olsa, âdil olmak için yazarların da isimsiz olması gerektiği tartışılır. Aslında editörler, hakemlerin âdil olmadığı ve taraflı davrandığı çok az sayıda durumla karşılaşır; editör, belki toplam metinlerin ancak % 0.1’i veya daha azı için, hakemlerin yorumlarını bir tarafa bırakmak zorunda kalır”.

Eğer değerlendirmeyi yapanlar akıllıca seçilirse, değerlendirmeler anlamlı olacak ve editör, metnin yayımlanması konusunda karar vermek için iyi bir duruma gelecektir. Değerlendiriciler, yorumlarıyla birlikte metinleri geri gönderdiklerinde; zaman, editörün gerçeklerle yüzleşme zamanıdır.

Normal olarak editörler, dayanaksız yorumları istemez ve kullanmazlar. Bir keresinde, değerli bir bilim tarihçisinden bilimin tarihi ve felsefesi ile ilgili bir kitap metnini değerlendirmesini istedim. Değerlendirmesi üç cümleden oluşuyordu, fakat şimdiye kadar gördüğüm en açık ve faydalı değerlendirmeydi.

Sevgili Bob:

Yazarın ismini daha önce hiç duymamıştım. Kitabın özetinde olanlardan gördüğüme göre, bu kişinin adını gerçekten hiç duymak istemezdim. Bana; bilim, tarih veya felsefe adına bildiğim bütün ne varsa hepsinden çok uzak görünüyor. Bir sopanın ucuyla bile dokunmazdım.

Saygılarımla

Meslektaş değerlendirmesi işlemi hakkında çok şey yazıldı. Neyse ki, bu yayınları (281 kaynak) tanımlayan, analiz eden bir kitap (31) yeni yayımlanmış bulunuyor.

EDİTÖRÜN KARARI

Bazen editörün karar vermesi kolaydır. Eğer her iki değerlendirici de, hiç veya çok az bir düzeltme ile “kabul” önerirse, editörün hiçbir problemi yoktur. Fakat maalesef, iki değerlendiricinin görüşlerinin birbirine zıt olduğu pek çok durum vardır. Böyle hallerde editör ya son kararı vermeli veya görüş birliği oluşturmak için yeniden birkaç değerlendiriciye daha göndermelidir. Eğer editör metin konusunda yeterince bilgiye sahipse, ilk yaklaşımı kullanmak üçüncü bir değerlendirici yerine iş görebilir. Editör bu yolu, özellikle bir değerlendiricinin ayrıntılı yorumu diğerlerinden çok daha etkileyici ise kullanır. İkinci yaklaşım, açıkça çok zaman alıcıdır ve çoğunlukla da sadece zayıf editörler tarafından kullanılır. Fakat metnin konusu editörün uzmanlık alanına girmiyorsa her editör bu yaklaşımı seçmelidir.

Değerlendirme işlemi tamamlanmış ve hangi esasta olursa olsun editör kararı vermiş olarak, şimdi yazar editörün kararından haberdar edilecektir. Ve bu, editörün kararıdır. Danışmanlar kurulu ve değerlendiriciler sadece öneri yapabilirler. Son karar editöründür ve öyle olmalıdır. Bu özellikle, isimsiz değerlendiriciler kullanan dergiler (çoğu) için böyledir. Editör, iyi karakterli olduğuna inandığı isimsiz değerlendiricilerin arkasına saklanmıyacaktır. Kararlar yazarlara, sanki editörün kendi kararı gibi sunulacaktır ve gerçekten de öyledir.

Editörün kararı, herkesçe bilinen tek kelimedenden ibaret “kabul”, “ret” veya “düzelt” olan üç genel tipten biri olacaktır. Normal olarak, bu üç karardan bir tanesi size metnin gönderilmesinden sonraki 4 ila 6 hafta içinde ulaşacaktır. Editör, kararı konusunda 8 hafta

içinde size bilgi vermezse veya gecikme konusunda bir açıklama yapmazsa, editöre yazmaktan veya telefon etmekten çekinmeyin. Makul bir sürede bir karar veya hiç olmazsa bir bilgi edinme hakkına sahipsiniz. Üstelik sizin bu konudaki girişiminiz, varsa probleme ışık tutabilir. Çok açıktır ki editör kararını vermiştir, fakat bu kararı iletecek mektup postada gecikmiş veya kaybolmuş olabilir. Gecikme, editörün ofisi yüzündense (genellikle değerlendirecilerden birinin cevap vermemesi nedeniyledir), sizin girişiminiz problem ne ise çözmek için teşebbüse geçmeyi sağlar.

Bunun dışında, editörlerle konuşmaktan asla çekinmemeniz gerekir. Nadir haller dışında, editörler son derece hoş insanlardır. Asla onları düşman görmeyin. Onlar sizin tarafınızdadır. Editör olarak yegâne amaçları, anlaşılabilir bir dilde iyi bilim yayımlamaktır. Bu, sizin de amacınız değilse gerçekten ölümüne bir düşmanla uğraşıyor olacaksınız. Fakat siz de aynı amacı paylaşıyorsanız, editörün sizin sadık bir yandaşınız olduğunu anlayacaksınız. Büyük bir ihtimalle, başka hiçbir şekilde satın alamayacağınız öneriler ve “yol gösterici bilgileri” de elde edebilirsiniz.

KABUL MEKTUBU

Nihayet “cevabı” aldınız. Varsayın ki editörün mektubu, metninizin yayım için kabul edildiğini bildirsün. Böyle bir mektup aldığınız zaman, kendinize çifte martini ısmarlama veya böyle başarılarında ne yapıyorsanız onu yapma ve her türlü şekilde kendinizi kutlama hakkına sahipsiniz. Böyle bir kutlamanın uygun olma nedeni, bu olayın nispeten nadir bir olay olduğundandır. İyi dergilerde (hiç olmazsa biyolojide) gönderilen metinlerden, olduğu gibi kabul edilenler yaklaşık % 5 civarındadır.

DÜZELTME MEKTUBU

Daha büyük bir olasılıkla editörden, büyük bir zarfta metninizin her iki kopyası, “değerlendirecilerin yorumları” etiketli iki veya daha fazla liste ve editörün kapak yazısını alacaksınız. Mektup şöyle birşey diyebilir: “Metniniz değerlendirildi ve ekteki yorum ve önerilerle size geri gönderiliyor. Bu önerilerin metninizi geliştirmekte yardımcı olacağına inanıyorum”. Bu, tipik bir düzeltme mektubunun başlangıç ifadeleridir.

Böyle bir mektup aldığınız zaman kendinizi hiçbir şekilde ümitsizliğe kaptırmamalısınız. Gerçekçi olarak, en nadir olanı, yani düzeltmesiz kabul mektubunu beklememeniz gerekir. Metin gönderen yazarların pek çoğu düzeltme veya ret mektubu alacaktır. Bu nedenle, reddedilmektense ilkinin almaktan memnun olmanız gerekir.

Düzeltilme mektubu aldığınız zaman, mektubu ve ekteki değerlendirici önerilerini dikkatle inceleyin (Büyük bir olasılıkla düzeltme mektubu bir form mektuptur ve önemli olan ekteki önerilerdir). Şimdi önemli olan soru, sizin değerlendiriciler tarafından istenenleri yapip yapamayacağınız ve yapmak isteyip istemediğinizdir.

Eğer her iki hakem de metinde aynı soruna dikkati çekmişlerse, hemen hemen kesinlikle o bir sorundur. Bazen bir hakem taraflı olabilir, fakat ikisinin aynı zamanda taraflı davranması çok zordur. Hakemler yanlış anlarsa, okurlar da yanlış anlayacaktır. Bu nedenle benim önerim: Eğer iki hakem de metni yanlış anlıyorsa, yanlışını bulun ve aynı dergiye veya başka bir dergiye göndermeden önce düzeltin.

Eğer istenen değişiklikler nispeten az ve önemsiz ise hemen yapmanız gerekir. Kral Arthur'un dediği gibi “gerçekten derin bir hendek yoksa yüksek atınıza binmeyin”.

Eğer önemli bir düzeltme istenirse, bir adım geri atarak durumunuza tam olarak bakmanız gerekir. Değişik koşullarda aşağıdakilerden birinin olma ihtimali vardır.

İlki, değerlendirmeniler haklıdır ve makalenizde temel hatalar vardır. Bu takdirde, onların önerilerini izleyerek metni o doğrultuda yeniden yazmanız gerekir.

İkincisi, değerlendirmeniler sizi bir iki noktada yakalamışlardır, fakat eleştirilerin bazıları geçersizdir. Bu takdirde, metni aklınızda iki amaç bulundurarak yeniden yazmanız gerekir. Makul ölçüde, kabul edebileceğiniz değişiklik önerilerinin tümünü gözönüne alıp yapın ve değerlendirmenilerin (görüşünüze göre yanlış olarak) istisnaî olarak belirttikleri noktayı açıklığa kavuşturmayı veya genişletmeyi deneyin. Son olarak ve önemle, düzeltilmiş metni yeniden gönderirken, değerlendirmenilerin önerilerinin ele alınışını tek tek gösteren bir kapak yazısını da ekleyin.

Üçüncüsü, bir veya her iki değerlendirmenin ve editörün, metninizi ciddî bir şekilde yanlış okuyup yanlış anlaması mümkündür. Siz onların eleştirilerinin tamamının yanlış olduğuna inanıyorsanız ilk akla gelen ve uygun olan, metni, daha iyi değerlendirileceğini umduğunuz başka bir dergiye göndermektir. Bununla beraber eğer bu metni özellikle bu dergide yayımlamayı istemeniz için kuvvetli bir nedeniniz varsa geri çekilmeyin, metni tekrar gönderin. Fakat bu durumda, elinizden gelen bütün inceliği ve hüneri göstermelisiniz. Değerlendirmenilerin yorumlarını sadece tek tek cevaplama ile kalmayıp, bunu düşmanca olmayan bir biçimde yapmalısınız. Editörün, muhtemelen ücretsiz olarak, bilimsel bir karara varmak için uğraştığını unutmayın. Kapak mektubunuza, editörün seçmiş olduğu, değerlendirmenilere “aptal” (böyle mektuplar gördüm) diyerek başlarsanız metninizin hiç gözönüne alınmadan hemen geri gönderileceğinden yüzde binbeşyüz eminim. Diğer taraftan, her editör, her değerlendirmenin yanılabilirliğini bilir ve zaman içinde (Murphy'nin yasası) yanılacaktır. Bu nedenle hırsı kapılmadan, editöre sizin neden haklı, değerlendirmenin haksız olduğunu (editörün haksız olduğunu asla söylemeyin) belirtirseniz, editör büyük bir olasılıkla bu safhada metninizi kabul eder veya hiç olmazsa, birkaç yeni değerlendirmeniyeye yeniden gözönüne alınmak üzere gönderir.

Metni değiştirmeye ve yeniden göndermeye karar verirseniz, editörün belirttiği tarihe uymaya çalışın. Birçok editör zaman sınırı koyar. Açıktır ki, düzeltme için geri gönderilen metinlerin çoğu, yeniden aynı dergiye gönderilmeyebilir. Bu nedenle, son tarih geçtikten sonra metinlerin geri çekildiği düşüncesiyle, fazlalıklardan kurtulmak için derginin kayıtları temizlenebilir.

Editörün verdiği son tarihi yakalarsanız, metni hemen kabul edebilir veya düzeltme önemli ise yeni değerlendirmenilere geri gönderebilir. Söylenenleri yaptıysanız veya makalenizi eleştirilere karşı savunduysanız, metin muhtemelen kabul edilecektir.

Diğer taraftan, son tarihi kaçırsanız düzeltilmiş metin yeni bir metin olarak ele alınıp yeniden ve muhtemelen değişik bir değerlendirici grup tarafından tam incelenmeye alınacaktır. Bu nedenle, mümkünse editörün verdiği son tarihe uyararak çifte tehlikeden ve ilâve süreden uzak durmak akıllıca olur.

RET MEKTUBU

Şimdi varsayalım ki ret mektubu aldınız (Hemen hemen bütün editörler “kabul edilmez” veya “mevcut şekliyle kabul edilmez” der. Nadiren sert bir cevap olan, “ret” kelimesi kullanılır). Ağlamaya başlamadan önce, iki şey yapın. İlki, sizin durumunuzda olan birçok kişi olduğunu kendinize hatırlatın. İyi dergilerin çoğunun %50’ye yaklaşan (veya geçen) ret oranı vardır. İkincisi, ret mektubunu dikkatlice okuyun. Çünkü, düzeltme mektupları gibi değişik türde reddetme vardır.

Birçok editör, retleri üç şekilden birinde sınıflandırır. İlki, tamamiyle (nadiren) reddetmedir. Öyle bir metin türüdür ki editör “asla bir daha görmek istemez” (doğrudan bir ifade, fakat ince düşünceli bir editör ret mektubuna koymaz). İkincisi ve çok daha yaygın olanı, bazı faydalı veriler içeren, fakat verilerde ciddî hataları olan metin türüdür. Editör muhtemelen böyle bir metni, önemli ölçüde düzeltilip yeniden gönderilirse tekrar gözönüne alır fakat tekrar gönderilmesini tavsiye etmez. Üçüncüsü, deneysel çalışmalardaki bir hata, belki kontrol deneyinin olmayışı veya metindeki önemli bir hata (veriler kabul edilebilir olmak üzere) haricinde, temelde kabul edilebilir türde bir metin olmasıdır.

Eğer size gelen “ret” üçüncü tip ise, muhtemelen değerlendiricilerin önerilerinde ayrıntıları verdikleri şekilde gerekli düzeltmeleri gözönüne almalı ve düzeltilmiş metni aynı dergiye yeniden göndermelisiniz. Eğer editör tarafından istenen kontrol deneyini ilave edebilirsiniz yeni metin hemen hemen kesinlikle kabul edilecektir. (Birçok editör, ilave deney gerektiren makaleleri, makaleyi kabul edilebilir şekilde değiştirmek kolay olmasına karşın

© 1987 United Feature Syndicate, Inc.

reddedebilir.) Veya, metinde istenen temel değişikliği yaparsanız, (örneğin, Tartışma'yı tamamen yeniden yazarak veya makaleyi bir not'a çevirerek) yeniden gönderilen metin büyük olasılıkla kabul edilir.

Eğer "ret" cevabı ikinci tipte ise (editörün ret mektubu ve değerlendiricilerin önerilerine göre ciddî biçimde hatalı) editörü, değerlendiricilerin metniniz hakkında ciddî yanlışlar yaptıklarına ikna etmedikçe, yeni metni aynı dergiye yeniden göndermemelisiniz. Fakat, metni daha çok kanıtla ve daha net sonuçlarla güçlendirinceye kadar tutabilirsiniz. Böyle bir "yeni" metnin aynı dergiye tekrar gönderilmesi ancak o zaman makul bir seçenek olur. Kapak mektubunuz önceki metni kaynak göstermeli ve kısaca yeni katkıların özünü anlatmalıdır.

Eğer "ret" ilk (tam) tipte ise, metni tekrar aynı dergiye göndermek, hatta bunu tartışmak anlamsız olacaktır. Metin gerçekten kötü ise muhtemelen yayının isminize zarar vereceği korkusuyla tekrar hiçbir dergiye göndermemelisiniz. Metin içinde kurtarılabilecek bir çalışma varsa, bu kısmı yeni bir metin içine alın ve değişik bir dergiye tekrar gönderin.

Neşelenin! Birgün, bir duvarı kaplayacak kadar "ret" mektubunuz olabilir. Hatta bazen, kullanılan ince ifadeleri takdir etmeye bile başlayabilirsiniz. Aşağıdaki türde bir mektup hiç kırıcı olabilir mi? (Bu, bir Çin Ekonomi dergisinde, çok kullanılan bir ret yazısı).

Metninizi sonsuz bir zevkle okuduk. Eğer sizin makalenizi yayımlasaydık, daha düşük kalitede herhangi bir çalışmayı yayımlamak imkânsız olacaktı. Gelecekteki bin yıl içinde bir benzerini bulmak düşünölemeyeceği için, maalesef sizin ilâhî yazınızı iade etmek zorundayız ve çekingenliğimizi ve kısa görüşlölüğümüzü hoşgöröyle karşılamamız için binlerce defa yalvarıyoruz.

BEKÇİ OLARAK EDİTÖRLER

Belki hatırlanacak en önemli nokta, bir "düzeltme" veya "ret" ile uğraşırken, editörün siz ve değerlendiriciler arasında arabulucu olduğudur. Eğer editörle saygı çerçevesinde ilişki kurarsanız ve çalışmayı bilimsel olarak savunabilirsiniz, "düzeltme"lerinizin çoğu ve hatta reddedilen metinler, zamanla, yayımlanmış makaleler haline geleceklerdir. Editör ve değerlendiriciler genellikle sizin tarafınızdadır. En önemli görevleri, kendinizi etkin bir biçimde ifade etmenize yardımcı olmak ve size, sözkonusu olan bilimin durumunu göstermektir. Onlarla mümkün olan her şekilde işbirliği yapmak sizin yararınızdır. Editörlük işleminin mümkün olabilecek sonuçları, Peter Morgan (37) tarafından çok güzel bir şekilde tanımlanmıştır: "Editörlük işi için modern deyim, bir amaca varmaya çalışan bütün arabaların, içinden geçmesi gereken bir araba yıkama makinasıdır. Çok kirli arabalar alınmaz, temiz arabalar çok az değişirken, kirli arabalar çok daha temiz olarak çıkar".

Atasözö nitelikli, "hatırlamak istemediğimden daha fazla sene"yi birçok editörle çalışarak geçirmiş olarak; tam anlamıyla inanıyorum ki, editörlerin cesaretle sürdürdükleri bekcilik rolü olmasaydı, bilimsel dergilerimiz kısa zamanda anlaşılmaz gevelemeler olurdu.

Editörler size nasıl davranırsa davransın, bu zor ve karartılmış mesleğin mensuplarına biraz sempati duymaya çalışın. Benim en sevdiğim yazarlardan (edebî) biri olan H.L. Mencken, William Saroyan'a 25 Ocak 1936 tarihli bir mektup yazmıştı. Diyordu ki "Bir magazin editörü olma arzunu konusunda söylediklerine dikkat ettim. Bu mektupla sana 6

patlar bir silah gönderiyorum. Doldur ve herbirini kafana sık. Cehenneme gittiğinde bana teşekkür edeceksin ve oradaki diğer editörlerden, dünyadayken yaptıkları işin ne kadar korkunç olduğunu öğreneceksin”.